

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠI

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Licealna knjižnica
1058 Ljubljana, Strossmayerjeva ulica.
II. drž. gimn. (Bpl.)

četrtak. Na-
i za neorga-
n, za inozem.
mezna štev.
nstvo „Pov.
...ima s člana-
narino že plačano naročnino
za list. Za oglase in reklame
notiče vsih vrst je plačati po
Din 2:50 od petih vrst. Iner-
ratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 1197.

Iz sjednice poverjenika UJU,

održane u Zagrebu 31. X. 1926.

U „Učit. Tov.“ broj 2.—3., god. LXVII. od 19. VIII. 1926 štampan je izvještaj o III. kongresu i VI. skupštini UJU pa o V. skupštini zagrebačkoga poverjenikstva UJU.

Pisci toga izveštaja unijeli su neke tvrdnje, koje su vrlo neugodno i bolno dirnule članove zagrebačkoga poverjenikstva, pa je njegov uži odbor zbog takva pisanja protestirao kod ljubljanskoga poverjenikstva UJU, koje izdaje list „Učit. Tov.“, jer se s izjavom g. Merviča nije mogao da zadovolji.

Kako bi spor, koji je zbog toga nastao, mogao nepovoljno utjecati na dalji skladan rad između navedenih poverjenikstava UJU, to je u današnjoj sjednici poverjenika UJU izneseno i to pitanje.

Pošto su obje stranke iznijele svoje stajalište u pomenutom pitanju, primljena je izjava poverjenika ljubljanskoga poverjenikstva g. Andreja Skulja i odgovornoga urednika „Učit. Tov.“ g. Ivana Dimnika, koja je potpuno zadovoljila.

Ujedno se osudjuje, što se taj nesporazum pokušao na različne načine zloupotrebjavati.

U Zagrebu, dne 31. oktobra 1926.

Vlada K. Petrović, l. r. (predsednik UJU.) Andrej Skulj, l. r. (pov. UJU — Ljubljana.)
Jos. Skavić, l. r. (pov. UJU — Zagreb.) M. V. Popović, l. r. (pov. UJU — Beograd.)
Ilija Kutlača, l. r. (pov. UJU — Split.) Ivan Dimnik, l. r. (urednik Učit. Tovariša.)

Sestanek predsedstva UJU in poverjenikov UJU v Zagrebu.

(Prva seja dne 31. oktobra 1926.)

Prijateljski odnošaji med poverjeniki UJU. — Poživitev iniciativnih stikov poverjenikstev s centralo UJU. — Velik pomen skupnih sej vseh poverjenikov. — Mali nesporazum med poverj. Zagreb in Ljubljano je izravnal. — Načelna nesporazumljenja se bodo izravnala sporazumno, brez razdora in škode za organizacijo. — Stališče organizacijskih predstavnikov do novih učnih načrtov.

Navzoči. Predsednik: Vlada K Petrović, predsednik UJU; podpredsednica Jelisava Vavra; tajnik I. Miliević in član izvršnega odbora ref. P. Flerč. Poverjeniki: Jos. Skavić za Zagreb; M. V. Popović za Beograd; Andrej Skulj za Ljubljano; Ilija Kutlača za Split. Odsoten je bil zastopnik pov. Sarajeva. Poleg teh so bili navzoči člani ožjega sosveta pov. Zagreb podpredsednik I. Miliević, tajnik I. Tunki, urednik »Jedinstva« Krajačić ter člani B. Stetić nadz. Pestiček i. dr. Od ljubljanskega poverjenikstva urednik »Učit. Tov.« Ivan Dimnik.

POMEN SKUPNIH SEJ.

Pov. UJU Ljubljana je stavilo na letošnji beograjski skupščini predlog tov. Ivana Dimnika ki si ga je osvojil ožji so-

svet Pov. UJU Ljubljana, da naj se vrše vsaj vsak drugi mesec skupne seje vseh poverjenikov UJU s predsedstvom in tajništvom UJU iz Beograda v kakem središču države.

Predlog je bil z odobravanjem in simpatijo sprejet od vseh poverjenikstev in članov skupščine UJU v Beogradu.

Prvi tak sestanek se je vršil zadnji dan preteklega meseca v Zagrebu.

Na tem sestanku se je videlo, kako velikega pomena za razvoj in ureditev naše organizacije so te seje. Člani poverjenikstev in centrale so izmenjavali medsebojno misli so se medsebojno poučili o razmerah in odnošajih v posameznih poverjenikstvih in se vestno in intenzivno posvetovali o nujnih korakih, ki jih je storiti v korist učiteljskega šol-

ske šole štiri svetle, solčne in zračne razrede. Letos se otvorita (ko pridejo učitelji) dva I. razreda meščanske šole, ker se je vpisalo preko 90 otrok. Oni kolegi pedagogičke visoke šole v Zagrebu ki so ob priliki izleta v Mežico skupno z dr. dekanom se čudili govorici domačega vodnika da ne bo dovoli otrok za meščansko šolo — naj bodo pomirjeni. — Pojdemo dalje preko železnic, ki še ne razumejo novega časa ali na hocajo njegov prihod zadržavati z omalovaževanjem ljudskega dela. — V šoli se nahajajo dalje kopalnica za pršne kobe in bazen, fizikalna in risalna dvorana, 5 delavnic za dečke in deklice itd., itd. Stanovanja za učiteljsko tudi ne manjkajo in so prav lična, električna razsvetljava voda iz letos zgrajenega občinskega vodovoda itd. ter že popolnoma urejena telovadnica s šolskim odrom. Na vse podrobnosti se niti ne spomnim, da bi jih tudi v nasprotnem slučaju ne maral navesti da ne zbudim zavisti tistih, ki so proti »luksumu« v šoli.

Mežica je bila do včeraj še zaspasna vas. Ne mislim reči, da je spala ne trpelo je ljudstvo že desetletja pod jarmom nemškega kapitalista ki je vse poraziskoval da zadrži napredek slovenskega

stva in narodne prosvete. Predsednik in tajnik naše centrale UJU sta dobila od zastopnikov poverjenikstev mnogo iniciativnih predlogov s katerimi se ho moral baviti izvršni odbor. nasprotno so se pa sporazumeli poverjeniki v mnogih vprašanih s predsedstvom, ki je iste predložilo.

Pov. UJU — Ljubljana je dalo pred zagrebškimi sestankom na vsa sreska društva in vse člane ožjega sosveta vprašanje da izrazi svoje zahteve in stališča ki jih naj iznesejo zastopniki poverjenikstva na seji. Kolikor je bilo mogoče so bili predloži tudi že na tej seji sprejeti.

POROČILO PREDSEDSTVA O DELU IZVRŠNEGA ODBORA.

Poroča predsednik V. K. Petrović: Izvršni odbor se je trudil, da povsem izpolni dano mu nalogo in ustreže vsem upravičenim zahtevam in želiam učiteljskega. Člani so prihli na delo z vsem elanom v leni harmoniji, ker smo združeni na stanovskem in nepolitičnem pravcu. Delujemo za ojačenje stanovske organizacije, za učiteljska prava in dvig naših institucij. Pripravljamo potrebno za presodno pravil in izboljšanje osnovne nastave.

Proglas UJU

Proglas katerega smo podpisali vsi člani glavnega odbora in objavili v »Narodni Prosveti« je vzbudil splošno zadovoljstvo med člani naše organizacije širom prostrane domovine kar svedoči glasovi stanovskih listov in mnoga pisna naših uglednih tovarišev.

Delo na spremenbi pravil.

Naprosili smo vsa poverjenikstva da nas podpirajo z nasveti in predloži da dosežemo popolno in harmonično delo, posebno za etno sestavo pravil za celo organizacijo.

Nadzorniki in naša društva.

Mnenje ministrstva, da šolski nadzorniki ne morejo biti predsedniki društev in ostalih organizacij je poverljivo, ker je lahko vsakdo na čelu stanovske organizacije kateri pripada in ima zupanje članstva.

Utrditev organizacije po državi.

Predsednik je članom izvršnega odbora Mih. Stanojevićem prepotoval Bosno v svrhu oživiljenja in okrepitev organizacije. V nekaterih krajih je našel povoljno stanje tudi gospodarsko, v drugih bo treba še mnogo dela, da bo organizacija tudi v tem delu domovine popolna. Prillično enake razmere vladajo tudi v Vojvodini.

Stiki z inozemskim učiteljstvom.

Navezali smo stike s čehoslovaškimi in poljskimi organizacijami. Stremimo,

da dosežemo čim ožje stike z vsemi slovanskimi brati.

Intervencija v ministrstvu — protiv organizacij.

Pri ministrstvu prosvete smo intervenirali radi učiteljskih prognoz. Minister je povdaril da so se prognoze vobče menjali hoče pa ukreniti vse potrebno, da se tudi krivice popravi.

Intervencija radi starih dolgov.

Intervenirali smo radi izplačil po partiji 55. budžeta. Oblubilo se nam je, da se zahtevi čim prej ugotovi, da pridejo prizadeti do izplačil pripadajočih zaostankov.

Dijaški dom v Beogradu.

Dijaški dom v Beogradu ima okrog 90.000 Din premoženja. Podvzeli smo potrebne korake po novih dohodkih da pridemo do potrebnih sredstev da čim prej uresničimo svoj načrt. Poverjenikstva nam poredno na roko, občina je obljubila stavbišče.

Ustanovitev Učiteljske Samopomoči za ostala poverjenikstva.

Po vzgledu ljubljanske »Samopomoči« se bo skrbelo da se osnuje enake institucije tudi po ostalih poverjenikstvih ker bi bila enotna institucija za celo državo prevelika in bi bilo noslovanje celo otežkočeno.

Glasila in tisk UJU.

Glasilo udruženja naj bo glas vsega učiteljskega v državi. Želeti je, da podpisar vsa poverjenikstva naš tisk s primernimi članki. Le v složnem delu medsebojnem spoznavanju in toleranci smemo upati na obči prosah organizacije.

DEBATA O PREDSEDSTVENEM POROČILU.

Zveza z inozemskim učiteljstvom.

Tovariš poverjenik M. Popović iz Beograda povdarja da je treba združiti učiteljsko vseh slovanskih držav, v ta namen naj posveča udruženje vso pažnjo in naveže stike z organizacijami sosednih slovanskih držav. K temu delu je prirediti vse one naše tovariše širom domovine posebno mlajše ki imajo voljo do celokunosti in dela, opozarjal je na tudi na potrebo stika z učiteljstvom tujih držav iz Francije itd.

O reformiranju našega tiska.

K organizaciji tiska se oglasil poverjenik Skavić iz Zagreba in priporoča, naj bo »Narodna Prosveta« posvečena predvsem stanovski politiki. »Učitelji« pa naj bo pedagoško glasilo. Poseben pravilnik naj določa kateri članki spadajo v eno ali drugo glasilo. Opusčati je za bodoče vse članke, ki so zgolj informativno osebne značaja in pomena za dotično

LISTEK.

Križev pot in boj učitelja za zidavo šole.

(Najmodernejša osnovna in meščanska šola v Sloveniji in Jugoslaviji.)

Prevsakdanji je naslov članka ako motrimo najmodernejšo stavljeno šolsko poslovanje v Mežici ki je bilo pravkar dovršeno in brez vsakih ceremonij, brez vsakega »banketa« oddano svoje-mu namenu. Rekel sem brez »banketa« in povdarjam to še enkrat ker berem v novinah večkrat o banketih, kadar se dva ali več zastopnikov kaj važnega pogovora četudi ostane potem vse kakor je bilo prej. Tukaj pa pišem o novi moderni šoli ki bo kras in ponos občine, ker je nallena in najbolje urejena glede prostorov od vseh šol Slovenije in — ker sem videl tudi beograjske šole — rečem tudi Jugoslavije.

Od zunaj izглеđa vse kakor kompleks več stavb in vendar je vse pod enim šolskim krovom. Ne manika niti antene na stavbi za radiokongerte. Osnovna šola šteje 5. oddelek meščan-

prebivalstva ter si ohrani čim več dobička zase. Razvoji občine je bil do zadnjega leta nasiloma zadržan v korist nemškega kapitala in v socialno gospodarsko in kulturno škodo občanov Dobički rudnika tudi no voini niso ostali v občini temveč so začeli potovati v London. Spremenila se je samo dlaka.

Vsak učitelj ki je sodeloval pri stavljenu šole, ve koliko nasprotstev, intrij itd. je moral premagati, da je do bil načrte končno stavbenik v udeistvitvev. Marsikateri takih tovarišev se je pri ljudstvu zasovražil da je rajte napravil prostor na novi šoli drugemu. Bridki so nekateri taki spomini in težko se pozabijo. — Tudi okrog stavbe te mežiške šole je še napromadenega mnogo podobnega.

Tov. Vinko Möderdorfer ki je organiziral delavce za tako delo v korist občanov ve marsikat. Koliko podrobnega nairaznovrstnejšega dela je trebalo, da je vse delavstvo poimilo visoki pomen moderne meščanske šole. To delavstvo je potem dobilo v roko občino ter pod smotrenim vodstvom tov. Möderdorferja realiziralo prvo točko delavskega programa — šolstvo. Da pa čas ne izbrše tudi okolnosti pod kate-

rimi se je šolstvo urejevalo, je izdal tov. Möderdorfer znano knjižico: »Boji in napredek mežiških rudarjev«, kar je v toplem podlistku »Učit. Tovariša« štev. 2.—3. tov. Kmet posebej povedal.

Dne 12. oktobra je bila ta brošura predmet razprave v neki mali točki pri deželnem sodišču v Ljubljani. Tiskovni zakon je trd...

Na eni strani boi cele občine za šolo na drugi glasom časopisnega poročila intriga v korist tuiemu izkoriščevalcu ki plačuje slovensko delavstvo sramotno nizko plačo. Naše uradništvo bo imelo še mnogo dela predno se konsolidira na vsak način pa homo učitelji le tedaj s pridom sodelovali v skupni uradniški organizaciji, ako bomo našli oporo za kulturno delo tudi tam.

*Epilog pa se je odigral v mežiškem občinskem odboru na zadnji seji. Občinski zastop je pozval oblast, da izreče priznanje tov. Möderdorferju za njegove zasluge v nozedni šolske stavbe. Delavstvo je prepričano da bi brez Möderdorferja nikdar ne bil občinski napredek tako lep kakor je. Marsikateremu tovarišu bi privoščil tako oporo v ljudstvu. Kakor en mož stoji ljudstvo za

